

Dosarul nr. 3ra-1093/23
2-23157096-01-3ra-14112023

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul central (A. Balan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Negru, Ec. Palanciuc, I. Dutca)

ÎNCHEIERE

16 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Ion Malanciuc

Mariana Pitic

Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de Cristina Gandrabur,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Cristina Gandrabur împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Tîrșiței nr. 34/27 și Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Telenești nr. 34 cu privire la anularea hotărârilor nr. 18 și nr. 19 din 01 noiembrie 2023 al Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Tîrșiței nr. 34/27 și a hotărârii nr. 115 din 03 noiembrie 2023 al Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Telenești nr. 34,

împotriva deciziei din 09 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de apel înaintată de Cristina Gandrabur și s-a menținut hotărârea din 04 noiembrie 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul central,

c o n s t a t ă :

La data de 03 noiembrie 2023, ora 14:49, Cristina Gandrabur a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Tîrșiței nr. 34/27 (în continuare – CECE Tîrșiței nr. 34/27) și Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Telenești nr. 34 (în continuare – CECER Telenești nr. 34) cu privire la anularea hotărârilor nr. 18 și nr. 19 din 01 noiembrie 2023 al Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Tîrșiței nr. 34/27 și a hotărârii nr. 115 din 03 noiembrie 2023 al Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Telenești nr. 34 (f.d. 3-16).

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la data de 08 octombrie 2023, prin hotărârea nr. 08 al CECE Tîrșiței nr. 34/27 a înregistrat lista candidaților la funcția de consilieri locali în consiliul comunal Tîrșiței, desemnat de către P.P. „ȘANSĂ”, iar prin

hotărârea nr. 07 din 08 octombrie 2023 a înregistrat candidatul la funcția de primar pe Cristina Gandrabur, desemnată de același partid politic.

Reclamanta a susținut că, la data de 30 octombrie 2023, Comisia Electorală Centrală (în continuare – CEC) a adoptat hotărârea nr. 1520 cu privire la sesizările Serviciului de Informații și Securitate, Inspectoratelor de Poliție Glodeni și Orhei și Direcției de Poliție Chișinău a IGP. Prin Hotărârea CEC, organele electorale au fost obligate să examineze anularea înregistrării candidaților desemnați din partea P.P. „ȘANSA” conform listei, inclusiv și referitor la comuna Tîrșiței.

Ulterior, prin hotărârea nr. 18 din 01 noiembrie 2023 al CECE Tîrșiței nr. 34/27 s-a aprobat anularea înregistrării Cristinei Gandrabur în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Tîrșiței din partea P.P. „ȘANSA” la alegerile locale generale din data de 05 noiembrie 2023, iar prin hotărârea nr. 19 din 01 noiembrie 2023 CECE Tîrșiței nr. 34/27 a aprobat anularea înregistrării listei de candidați la funcția de consilier în Consiliul comunal Tîrșiței, desemnat de către P.P. „ȘANSA”.

Reclamanta a menționat că motivele indicate în actele contestate se referă la necesitatea executării Hotărârii CEC nr. 1520 din 30 octombrie 2023, iar la ședința CECE Tîrșiței nr. 34/27 din 01 noiembrie 2023, candidata nu a fost invitată și nici nu i s-a solicitat opinia, astfel fiind lipsită de posibilitatea să depună explicații în procedura administrativă.

Astfel, reclamanta a considerat că a fost lipsită de dreptul de a beneficia de un proces echitabil, astfel faptul dat reprezentând o gravă încălcare a procedurii și eludarea normelor imperative ale codului administrativ cu privire la efectuarea unei proceduri administrative, contrar prevederilor art. 44 alin. (3), 21, 23-25 din Codul administrativ. Totodată, nu au fost examinate de sine stătător circumstanțele de fapt la nivelul circumscripției electorale și nu a fost verificată temeinicia sesizărilor organelor de poliție cu contrapunerea faptelor și probelor din localitate, limitându-se doar la copierea unor argumente din Hotărârea CEC nr. 1520.

Reclamanta a relevat că, prin actul administrativ individual defavorabil, este sancționată cu cele mai grave sancțiuni posibile de ordin electoral: lipsirea de alocații financiare pe un termen de un an și obligarea organelor electorale inferioare de anulare a înregistrării a mai multor candidați la funcții de primar și consilieri din partea P.P. „ȘANSA”.

A evidențiat că, prin acest act administrativ, este prejudiciată grav, încălcându-se drepturile fundamentale la alegeri libere, fiind restrâns dreptul fundamental de a fi ales, la libera exprimare, fiind discriminată în raport cu alți concurenți electorali, nu i s-a asigurat condiții echitabile la o campanie electorală în conformitate cu principiile constituționale ale Codului electoral.

Reclamanta a susținut că, la baza actului administrativ defavorabil au stat unele sesizări din partea Serviciului de Informații și Securitate și unor subdiviziuni ale Inspectoratului de poliție, sesizări care nu au fost bazate pe careva probe concludente de încălcare a prevederilor legale imputate, sesizări care nu se bazează pe acte juridice definitive și executorii. Majoritatea absolută a informațiilor parvenite din partea organelor statului în nu au nicio tangență și legătură directă cu concurentul electoral P.P. „ȘANSA”. Sesizarea Serviciului de Informații și Securitate cu privire la faptul că persoane afiliate

P.P. „ȘANSĂ” colectează date personale pentru un proiect de infrastructură viitoare în mai multe localități nu corespund realității. În primul rând, nu a fost adusă nicio probă despre implicarea directă a P.P. „ȘANSĂ” în aceste acțiuni, care nu au nicio legătură cu alegerile, cu campania electorală, acțiuni care au avut loc cu mult înainte de începerea campaniei electorale. Deducțiile Serviciului de Informații și Securitate și CEC cu privire la implicarea reclamantei în aceste procese sunt false și abuzive. Exact aceleași falsuri sunt descrise și în sesizările organelor de poliție. Nu există nicio probă directă cu privire la implicarea membrilor P.P. „ȘANSĂ” în aceste procese, chiar dacă conducerea partidului a salutat aceste inițiative cu mult timp înainte de campanie.

A notat că, alegațiile cu privire la faptul că candidații P.P. „ȘANSĂ” atrag simpatizanți cu promisiuni de viitor de realizare a unor proiecte de infrastructură sunt ridicole. Nu există anexat la dosar niciun act juridic care ar confirma vreo încălcare de lege în acest sens. În sesizări se pune semnul de egalitate între simpatizanții P.P. „ȘOR” și „ȘANSĂ”, dar nu au fost aduse careva probe în acest sens, în afară de declarații speculative. Nu este demonstrată legătura cauzală între aceste acțiuni și concurentul electoral P.P. „ȘANSĂ”. Un alt argument în sesizarea Serviciului de Informații și Securitate se referă la unele consilii locale și un cetățean străin cu privire la unele proiecte de infrastructură de viitor. Iarăși se face legătură cu P.P. „ȘANSĂ” fără nicio probă în acest sens. Concurentul electoral P.P. „ȘANSĂ” nu are nicio legătură nici juridică și nici politică cu aceste contracte și aceste decizii ale organelor publice locale. Legătura cauzală este una abuzivă și contrară tuturor circumstanțelor de fapt.

Urmare a motivelor de fapt și de drept invocate, reclamanta Cristina Gandrabur a solicitat anularea hotărârilor nr. 18 și nr. 19 din 01 noiembrie 2023 al Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Tîrșiței nr. 34/27 și a hotărârii nr. 115 din 03 noiembrie 2023 al Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale raionale Telenești nr. 34.

Prin hotărârea din 04 noiembrie 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul central, s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea de contencios administrativ, înaintată de Cristina Gandrabur, candidat la funcția de primar a comunei Tîrșiței, r-nul Telenești împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Tîrșiței nr. 34/27 și Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Telenești nr. 34 cu privire la anularea hotărârilor nr. 18 și nr. 19 din 01 noiembrie 2023 al Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Tîrșiței nr. 34/27 și a hotărârii nr. 115 din 03 noiembrie 2023 al Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Telenești nr. 34 (f.d. 121-129).

La data de 07 noiembrie 2023, Cristina Gandrabur, a depus apel motivat împotriva hotărârii din 04 noiembrie 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul central, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea reclamantei să fie admisă (f.d. 132-158).

Prin decizia din 09 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel înaintată de Cristina Gandrabur și s-a menținut hotărârea din 04 noiembrie 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul central (f.d. 183, 184-198).

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că hotărârea primei instanțe este întemeiată, a fost adoptată cu aprecierea corectă a probelor administrate și aplicarea justă a normelor de drept material și procedural.

Instanța de apel a apreciat ca fiind declarative argumentele Cristinei Gandrabur precum că, prima instanță neîntemeiat a ajuns la concluzia privind respingerea acțiunii. Or, careva probe contrare acelor fapte stabilite prin hotărârea CEC nr. 1520 din 30 octombrie 2023 ca urmare a examinării sesizărilor Serviciului de Informații și Securitate, Inspectoratelor de Poliție Glodeni și Orhei și Direcției de Poliție Chișinău a Inspectoratului General al Poliției, Cristina Gandrabur nu a prezentat.

În acest context, instanța de apel a reținut constatările Curții Constituționale în pct. 100 din Hotărârea nr. 10 din 19 iunie 2023 și anume „Este adevărat că partidul politic acționează prin membrii săi, prin persoanele care îl conduc și prin simpatizanzii săi, însă nu toate acțiunile acestor persoane pot fi atribuite partidului. În acest sens, pentru a atribui partidului un comportament al membrilor săi, este necesar să se stabilească dacă partidul a întreprins vreo acțiune pentru a influența comportamentul membrului, susținător sau lider, dacă comportamentul reflectă în mod clar voința politică a partidului și dacă partidul își asumă comportamentul respectiv”.

Astfel, instanța de apel a conchis că actele contestate sunt motivate în conformitate cu norma legală expusă în hotărâre, or, sunt indicate argumentele care sunt bazate pe o cercetare amplă a materialelor cauzei și a probelor acumulate în raport cu poziția părților în procedura administrativă.

Referitor la argumentul invocat de Cristina Gandrabur precum că, prin hotărârile contestate i s-a încălcat un drept fundamental – dreptul de a fi ales, instanța de apel a menționat că, în conformitate cu art. 38 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii.

În această ordine de idei, instanța de apel a remarcat că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că articolul 3 din Protocolul nr. 1 la Convenție consacră un principiu fundamental într-un regim politic cu adevărat democratic și are o importanță fundamentală în sistemul Convenției. Rolul statului, în calitate de ultim garant al pluralismului, implică adoptarea de măsuri pentru a organiza alegerile democratice în condiții care asigură libera exprimare a opiniei poporului privind alegerea corpului legislativ (*Özgürlük ve Dayanışma Partisi (Ödp) v. Turcia*, 10 mai 2012, §27; *Bakirdzi și E.C. v. Ungaria*, 10 noiembrie 2022, §42). Or, chiar și drepturile garantate de articolul 3 nu sunt absolute. Există loc de „limitări implicite”, iar statele contractante trebuie să dispună de o marjă largă de apreciere în această materie (*Labita v. Italia [MC]*, 06 aprilie 2000, §201; *Vito Sante Santoro v. Italia*, 01 iulie 2004, §54). Astfel, dacă dreptul de a candida nu este absolut, limitările implicite care pot face obiectul său nu trebuie să-l reducă până aduc atingere esenței sale și nici să-l priveze de efectivitatea sa. Astfel de limitări trebuie să fie conforme cu statul de drept și să fie însoțite de suficiente garanții pentru a evita arbitrarul (*Ofensiva Tinerilor v. România*, 15 decembrie 2015, §52). De asemenea, limitarea trebuie să urmărească realizarea unui scop legitim și să utilizeze mijloace care nu sunt disproporționate (*Kalda v. Estonia (nr. 2)*, 06 decembrie 2022, §40).

Instanța de apel a indicat că, potrivit jurisprudenței Curții Europene, dreptul de a candida la alegerile legislative poate fi supus unor cerințe mai stricte decât dreptul de vot. Așadar, dacă în cazul dreptului de a candida pot fi stabilite cerințe mai stricte decât în cazul dreptului de vot, atunci standardele care trebuie aplicate pentru a stabili

conformitatea cu articolul 3 din Protocolul nr. 1, per a contrario, trebuie considerate mai puțin stricte. În consecință, abordarea adoptată de Curtea Europeană cu privire la dispozițiile legale care privesc o persoană sau un grup de persoane de dreptul de vot se concentrează, în esență, pe două criterii: pe de o parte, absența arbitrarului sau lipsa de proporționalitate și, pe de altă parte, dacă restricția a prejudiciat libera exprimare a opiniei oamenilor. Procedând astfel, Curtea Europeană de fiecare dată reafirmă marja largă de apreciere de care se bucură statele contractante. În plus, evidențiază necesitatea de a evalua orice legislație electorală în lumina evoluțiilor politice din țara respectivă, ceea ce implică faptul că caracteristicile inacceptabile într-un sistem pot fi justificate în alt sistem (a se vedea *Ādamsons v. Letonia* din 24 iunie 2008, §111 și jurisprudența citată acolo).

Făcând referire la art. 21 și 29 din Codul administrativ, instanța de apel a susținut că normele enunțate nu interzic ingerința în anumite drepturi și libertăți recunoscute de lege, doar că orice măsură întreprinsă de autoritățile publice trebuie să fie proporțională.

La fel, instanța de apel a remarcat că, principiul proporționalității este un element intrinsec statului de drept, și că, principiul proporționalității se referă la faptul că măsurile de constrângere față de cetățeni ar trebui folosite cu atenție și numai atunci când este cu adevărat indispensabil pentru realizarea interesului public.

În acest context, instanța de apel a reținut că puterea publică nu ar trebui să intervină în drepturi mai mult decât este necesar, iar din acest motiv, principiul proporționalității este adesea denumit interdicția excesului. Principiul proporționalității este un mijloc de cântărire. Astfel, scopul urmărit de pârâți prin emiterea actelor contestate este restabilirea egalității drepturilor concurenților electorali, balanța cărora a fost destabilizată prin acțiunile ilegale ale P.P. „ȘANSĂ” din care face parte Cristina Gandrabur este unul pertinent și întemeiat. Or, mijlocul dat de atingere a acestui scop este unul expres prevăzut de lege.

Referitor la argumentul invocat de Cristina Gandrabur, precum că la emiterea hotărârilor contestate, aceasta nu a fost înștiințată legal, instanța de apel l-a apreciat ca fiind neîntemeiat, or, din actele cauzei rezultă că, la ședința extraordinară a CECE Tîrșitei nr. 34/27 din 01 noiembrie 2023, Cristina Gandrabur a participat și a expus opinia referitor la faptele reținute în hotărârea CEC nr. 1520 din 30 octombrie 2023, și a avut posibilitatea să prezinte contraprobe, dar nu a făcut acest lucru.

Mai mult, instanța de apel a subliniat că în ședința instanței de fond, Cristina Gandrabur a confirmat despre faptul că, la data de 02 noiembrie 2023 a fost informată de CECER Telenești nr. 34 despre data și ora examinării cererii prelabile împotriva hotărârilor CECE Tîrșitei nr. 34/27 nr. 18 și nr. 19 din 01 noiembrie 2023.

Prin urmare, instanța de apel a constatat cu certitudine că, în cadrul procedurilor administrative Cristina Gandrabur a avut parte de un proces echitabil, a avut posibilitatea de a face cunoștință cu procedura administrativă și a prezenta probe. Deci, acesteia i s-a respectat dreptul de a se apăra.

Instanța de apel a concluzionat că, soluția primei instanțe cu privire la respingerea acțiunii depuse de Cristina Gandrabur este întemeiată, iar careva temeiuri pentru a constata ilegalitatea actelor contestate, nu se atestă, având în vedere că autoritatea și-a exercitat dreptul discreționar corect, a luat în considerare toate faptele relevante la

emiterea actelor contestate, a respectat limitele legale ale dreptului discreționar și a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

La data de 14 noiembrie 2023, ora 14:50, Cristina Gandrabur a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere de recurs împotriva deciziei din 09 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului Cristina Gandrabur a reiterat circumstanțele de fapt și de drept ale speței, similare celor cuprinse în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

Suplimentar a menționat că autoritatea pârâtă a admis grave erori la apreciere a circumstanțelor prezentei spețe, contare situației de fapt, a dat dovadă de părtinire, re-credință, arbitrar și activitate discreționară la adoptarea actului. Totodată a indicat că legătura causală între constatările făcute și situația de fapt sunt contradictorii și nu sunt probate.

Consideră Cristina Gandrabur că CECE Tîrșiței nr. 34/27 absolut abuziv și ilegal a acceptat acuzația de corupere a alegătorilor și finanțare din surse nedeclarate, fără probe și acte justificative. Iar, prin executarea indicației de la CEC să fie anulată înregistrarea candidaților P.P. „ȘANSĂ” pârâtul a admis violarea dreptului fundamental la alegeri libere și dreptul de a fi ales, sfidând în acest sens, normele constituționale (art. 38) și jurisprudența CEDO (art. 3 protocolul I).

În drept, și-a motivat recursul în temeiul prevederilor art. 6 și 10 CEDO, art. 3 Protocolul nr. 1, art. 1, 2, 32, 38 și 41 din Constituția, art. 10 alin. (1), 17, 20, 172, 189, 191 alin. (3), 206 alin. (1) lit. a), 244-248 din Codul administrativ, art. 18, 56, 58, 70, 72, 90-101 din Codul electoral.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Cristina Gandrabur, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

Potrivit art. 191 alin. (5) lit. b) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează: cererile de recurs împotriva hotărârilor, a deciziilor și a încheierilor curților de apel.

Conform art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților. Recursul se declară inadmisibil în special când: recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1).

Conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, ***dacă legea nu stabilește un alt termen.***

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând

cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

Alineatul 8 al aceluiași articol stipulează că, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1).

Din actele cauzei rezultă că, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 09 noiembrie 2023, și conform extrasului din poșta electronică la adresa „dariev1959@mail.ru”, dispozitivul deciziei dar și decizia motivată a fost notificată recurentei, prin intermediul avocatului Boris Dariiev la 09 noiembrie 2023, ora 11:39 și respectiv, 10 noiembrie 2023, ora 15:35 (f.d. 199, 200).

La rândul său, cererea de recurs nu conține mențiuni despre recepționarea de către recurenta Cristina Gandrabur a deciziei motivate din 09 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău la o altă dată decât 10 noiembrie 2023, ora 15:35.

Conform art. 22 alin. (3) din Codul civil, notificarea produce efecte din momentul când ajunge la destinatar, cu excepția cazului în care aceasta prevede un efect întârziat.

Potrivit art. 22 alin. (4) din Codul civil, notificarea se consideră ajunsă la destinatar: când este predată destinatarului; când este predată la adresa poștală indicată de destinatar în acest scop ori, în lipsa acesteia, la sediul destinatarului persoană juridică sau la domiciliul destinatarului persoană fizică; în cazul unei notificări transmise prin poșta electronică sau prin alt mijloc de comunicare individuală, când poate fi accesată de către destinatar; sau când este pusă în orice alt fel la dispoziția destinatarului într-un loc și într-un mod care fac posibil în mod rezonabil accesul destinatarului, fără întârziere.

Reieșind din prevederile art. 22 alin. (5) din Codul civil, notificarea se consideră că a ajuns la destinatar după îndeplinirea uneia dintre cerințele prevăzute la alin. (4), oricare dintre acestea este îndeplinită mai întâi.

Adresa electronică „dariev1959@mail.ru” este indicată în mandatul avocatului (f.d. 2), fapt care atestă că avocatul Boris Dariiev și-a dat expres consimțământul la expedierea actelor de procedură de către instanțele de judecată, prin intermediul poștei electronice.

Anume această adresă electronică „dariev1959@mail.ru” a fost utilizată în procedurile dosarului actual în vederea expedierii reclamantei-recurentei Cristina Gandrabur a notificărilor despre ședințele de judecată, actele de procedură emise (f.d. 162, 163, 168, 174, 199, 200), dânsa fiind receptivă la această adresă de contact.

Sub acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că art. 97 din Codul administrativ, reglementează o atare modalitate de comunicare a actelor judecătorești. Pentru aplicarea acestor norme de drept procedural, este necesar ca acest mijloc să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui. Așadar confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului; data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc.

Conform art. 97 alin. (1) și alin. (3) lit. d) din Codul administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: notificare prin poșta electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Conform art. 110¹ alin. (1) din Codul administrativ, notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poșta electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală.

Prin extrasul de pe portalul poștei electronice a instanței de apel, care atestă că recurente, prin intermediul avocatului Boris Dariiev, i s-a notificat decizia motivată a instanței de apel, se demonstrează incontestabil faptul că, decizia motivată din 09 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost adusă la cunoștință recurente Cristina Gandrabur, prin intermediul avocatului Boris Dariiev, care i-a reprezentat interesele în instanța de judecată și această modalitate de notificare a actului judecătoresc emis, se încadrează în rigorile art. 97 alin. (3) lit. d) din Codul administrativ.

Astfel, prin prisma art. 245 din Codul administrativ coroborat cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, termenul de 3 zile de depunere a recursului pentru Cristina Gandrabur și avocatul Boris Dariiev în interesele Cristina Gandrabur a început a curge la data de 11 noiembrie 2023, ziua imediat următoare datei expedierii prin intermediul poștei electronice a copiei deciziei motivate instanței de apel și urma să expire la data de 13 noiembrie 2023, zi de luni, ultima zi de depunere a recursului.

Cu toate acestea, recursul împotriva deciziei din 09 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost depusă de Cristina Gandrabur la data de 14 noiembrie 2023, ora 14:50, fapt ce denotă depunerea recursului după expirarea termenului stabilit de lege.

În conformitate cu art. 65 alin. (1) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că în cazul omiterii unui termen, legea acordă posibilitate părții de a solicita repunerea în termenul de îndeplinire a unui act de procedură, conform art. 65 din Codul administrativ, cu prezentarea probelor și motivelor întemeiate ce confirmă imposibilitatea depunerii acestuia în termen.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că, importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, mobilizează cercetarea cauzei, totodată contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii de către participanții la proces de a se folosi cu rea-credință de drepturile sale procedurale.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că, rolul instanței de

judecată este de a aduce la cunoștință persoanei despre emiterea hotărârii judecătorești, iar Cristina Gandrabur și avocatul Boris Dariiev, fiind interesați în soluționarea prezentei cauze, urmau să întreprindă măsurile necesare de a-și proteja drepturile de acces la instanță și anume, să depună cererea de recurs în termenul stabilit lege.

În corespundere cu prevederile art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Bună-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al Cristinei Gandrabur și avocatul Boris Dariiev, care trebuiau să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale.

Sub acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că decizia motivată a instanței de apel a fost notificată avocatului Boris Dariiev, care reprezintă interesele Cristinei Gandrabur la data de 10 noiembrie 2023, prin intermediul poștei electronice și prin urmare, atât recurenta, cât și avocatul Boris Dariiev aveau obligația pozitivă de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO în cauza *Van Harn vs Germany*, nr.7557/03 din 11 septembrie 2007, de a proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt ignorat cu desăvârșire.

Astfel, recursul depus de Cristina Gandrabur împotriva deciziei din 09 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, necesită a fi declarat inadmisibil, deoarece neîndeplinirea oricărui act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Cristina Gandrabur.

În conformitate cu articolele 230, 246 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul depus Cristina Gandrabur se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

Judecători

Mariana Pitic

Diana Stănilă